

REZUMAT

Contractul de asigurare reprezintă o importantă construcție juridică în toate sistemele de drept europene. Din acest punct de vedere, nici dreptul românesc, nici dreptul albanez nu au neglijat această varietate de act juridic civil, preocupându-se de reglementarea și analiza elementelor acestuia, încă din primele timpuri ale dezvoltării sistemului juridic în aceste țări.

Asigurările au apărut ca o necesitate de protecție a persoanelor în fața evenimentelor naturale care odată produse le-au pricinuit numeroase prejudicii. Primele forme ale asigurărilor au apărut chiar din timpurile antichității, iar dezvoltarea raporturilor juridice de asigurare a cunoscut un veritabil avânt odată cu apariția formelor organizate de muncă și a industrializării statelor. Construirea unor imobile și apariția unor activități economice noi au determinat și interesul pentru recuperarea prejudiciului în cazul în care acestea ar fi fost afectate.

Societățile de asigurări moderne au început să se înregistreze și să participe la relațiile juridice începând cu prima parte a secolului al XIX-lea. Acestea au ca obiect de activitate operațiunile specifice de asigurare. Prin intermediul acestora se nasc și se desfășoară activitățile de asigurare.

Prezentul studiu prezintă interes sub cel puțin două aspecte principale. În primul rând, Codul civil al României intrat în vigoare în anul 2011 a introdus ca noutate unificarea dreptului comercial cu dreptul civil. Tratat anterior ca două ramuri de drept privat distincte, datorită particularităților apreciate de doctrină ca fiind prezente în cazul fiecăreia, în prezent viziunea legiuitorului a militat pentru includerea în dreptul civil și a raporturilor juridice specifice de drept comercial.

Astfel s-a trecut de la o reglementare prin lege specială a aspectelor ce țin de contractul de asigurare, la prevederea cadrului general normativ în această materie în Codul civil, adică în legea generală. Importanța acestei noi viziuni se naște inclusiv în ceea ce privește interpretarea incidenței normelor legale, deoarece fiind vorba despre norme generale, criteriul de interpretare va fi unul mult mai permisiv.

Caracterul profund comercial al contractului de asigurare, „abolit” practic de noua reglementare, reiese însă în continuare din întreaga reglementare prevăzută în Codul civil, precum și din particularitatea uneia dintre părțile sale. Astfel, asigurătorul este permanent o societate, care are ca obiect de activitate astfel de operațiuni, distanțându-se practic de un caracter pur civil al contractului, odată ce acesta este încheiat exclusiv în considerarea desfășurării acestei activități.

Cel de-al doilea element care justifică abordarea prezentului demers doctrinar se referă la noutatea prezentării aspectelor principale ce țin de contractul de asigurare atât în dreptul românesc cât și în cel albanez. Apreciem că până în prezent nu au mai fost dezvoltate astfel de opinii de drept comparat între cele două sisteme de drept.

De asemenea, este de remarcat că deși se axează pe analizarea particularităților contractului de asigurare în România și Albania, lucrarea introduce și opinii remarcate în doctrina de drept francez și cea de common-law. În acest fel se reține temeinicia normelor de drept intern, prin raportare la susținerea argumentelor de către alți autori recunoscuți.

Importanța analizării aspectelor privind activitățile de asigurare se concentrează pe caracterele juridice ale contractului de asigurare și a împrejurărilor ce țin de încheierea și derularea acestuia. Printr-o permanentă raportare jurisprudențială, care prezintă și criticile necesare față de hotărârile instanțelor,

prezentul studiu surprinde acele elemente principale care nasc drepturile și obligațiile specifice părților raportului de asigurare.

Asiguratul și asigurătorul sunt părțile contractului de asigurare, iar acestea își exercită drepturile și își asumă obligațiile care în principal sunt stabilite de lege, precum și pe acelea specifice stabilite de părți prin convenție.

O cunoaștere adecvată a elementelor specifice contractului de asigurare, inclusiv în ceea ce privește riscul asigurat, limitele obligației de despăgubire a asigurătorului, obligația de informare a părților în acest tip de contract, aspecte privind beneficiarul asigurării ajută analistul juridic să stabilească în mod corect o interpretare care să dea eficiență și voinței legiuitorului.

Aspectele de drept comparat cu legislația albaneză sunt de asemenea discutate dintr-un punct de vedere jurisprudențial, cu surprinderea unor cauze cu mare importanță în acest sistem de drept.

Lucrarea este structurată în patru capitole, care se suprapun principalelor idei de studiu în materie, cărora li se adaugă introducerea și o secțiune finală de concluzii.

Primul capitol, intitulat „Istoric privind activitățile de asigurare” tratează întâi istoricul apariției activităților de asigurare și reglementarea ulterioară a acestora.

Cel de-al doilea capitol, intitulat „Noțiunea de asigurare și elementele sale specifice”, trece în revistă opinii doctrinare privind noțiunea de asigurare și elementele care o compun. Cu această ocazie sunt surprinse similitudinile privind interpretarea noțiunilor specifice din dreptul albanez.

Al treilea capitol al lucrării reprezintă analiza efectivă a contractului de asigurare, așa cum este acesta surprins în legislația română, prin comparație cu cea albaneză. În această parte a studiului sunt dezvoltate atât interpretări proprii ale reglementării naționale, plecând de la cea generală și completată cu cea specială, cât și analize de jurisprudență asupra elementelor contractului de asigurare. Drepturile și obligațiile părților contractante se disting în funcție de poziția acestora și de importanța pe care legislația o dă acestora.

Cel de-al patrulea capitol și cel mai extensiv al prezentei lucrări se intitulează „Diferitele categorii de contracte de asigurare”. În cadrul acestuia se analizează cele mai importante contracte de asigurare, așa cum rezultă din prevalența acestora în cele două sisteme de drept: contractul de asigurare de bunuri, contractul de asigurare de persoane și contractul de asigurare de răspundere civilă.

Lucrarea se încheie cu o secțiune de concluzii în care sunt trecute în revistă principalele elemente analizate. Tot în această parte a studiului sunt reiterate în mod expres propunerile *de lege ferenda* ale autorului, precum și considerații asupra soluțiilor jurisprudențiale care pot sprijini dezvoltarea acestei materii.

Întregul studiu prezintă în mod sistematic elementele care gravitează în jurul noțiunii de asigurare și contract de asigurare, de la apariție, până la noua reglementare, diferențele între acestea, iar ulterior exemplifică pentru a sprijini propunerile de îmbunătățire a legislației, prin raportare la un alt sistem de drept, străin încă doctinarilor români, într-o abordare ce nu a fost până în prezent introdusă în scrierile juridice românești.

Studiul propus spre analiză are în vedere necesitatea formării unei opinii unitare cu privire la interpretarea noțiunilor specifice dreptului asigurărilor.

Pornind de la ideea că atât dreptul românesc cât și cel albanez au avut ca principală sursă de inspirație prevederile corelative din sistemul de drept francez, este necesar un punct de vedere care să pună în comun cele două reglementări.

Dreptul asigurărilor în Albania beneficiază însă și de o puternică influență italiană, care însă ar trebui doar să sprijine ideea ralierei la prevederile dreptului românesc în materie, cu atât mai mult cu cât în contextul manifestării voinței Republicii Albania de aderare la Uniunea Europeană se impune ca și normativele în această materie să fie reformate.

Importanța studierii în prezent a acestei materii este în continuare de actualitate pentru aceleași motive care au determinat apariția istorică a activităților de asigurare. Având în vedere că elementele față de care asigurații încearcă să se protejeze sunt prezente pe deplin și în zilele noastre, studiul juridic al asigurărilor oferă ocazia unei bune cunoașteri și interpretări a prevederilor legale specifice.

Apreciem că o deosebită importanță în această materie o dezvoltă drepturile și obligațiile părților întemeiate pe raporturile de asigurare. Prezentul studiu se axează pe analiza oportunității prevederii unor anumite drepturi și astfel a unor obligații corelative. O deosebită importanță o are obligația de informare a asiguratului cu privire la riscul asigurat și protecția legală oferită asiguratorului din acest punct de vedere.

În sistemul de drept românesc, jurisprudența a interpretat uneori greșit elementele specifice contractului de asigurare, cât și raportul dintre acestea.

În acest context apreciem că este necesară o disciplină jurisprudențială din punct de vedere al aplicării legislației specifice asigurărilor, mai mult în spiritul acesteia și mai puțin în litera sa. Este unanim recunoscut că legislația nu poate prevea toate interacțiunile juridice ce au loc în societate. Tocmai având în vedere acest aspect instanțele trebuie să aibă în vedere scopul pentru care a fost edictată norma, precum și scopul avut în vedere de părți la încheierea contractului, iar nu o interpretare restrictivă a textelor de lege, cu atât mai mult cu cât în prezent, ca urmare a includerii prevederilor privind contractul de asigurare în Codul civil, criteriul de interpretare va fi unul extensiv.

Tema centrală a lucrării, contractul de asigurare, nu putea fi abordată decât în relație cu diferite instituții și concepte pornite din dreptul comercial și cimentate acum în dreptul civil.

În ceea ce privește propunerile legislative, acestea au fost descrise pe larg în cuprinsul studiului, avându-se în vedere în primul rând cazurile de nulitate a contractului de asigurare, interpretarea dispozițiilor contractului de asigurare, precum și caracterele acestuia.

De asemenea, având în vedere că lucrarea tratează și particularitățile materiei în sistemul de drept albanez, acesta surprinde și curiozități specifice acestuia din urmă, inclusiv caracterul aparent solemn pe care legislația albaneză înțelege să o dea unui astfel de contract. Opinia autorului este una critică și pornește tot de la rațiunea legii.

Noutatea temei este subliniată de analiza legislației albaneze prin raportare la cea din România și cu infiltrații ale opiniilor doctrinare din sistemul de drept francez și cel de common-law.

Un alt aspect important tratat de lucrare este analiza jurisprudențială a aplicabilității normelor de reglementare a contractelor de asigurare de bunuri, de

persoane și de răspundere civilă. Aceste trei categorii de contracte sunt, de altfel, cele mai întâlnite în materia asigurărilor, atât în România cât și în Albania.

Tema tratată în prezenta lucrare este una mixtă, deoarece se desprinde din vremuri istorice și se dezvoltă inițial în cadrul dreptului comercial, își găsește afirmarea practică în prezent în dreptul privat-civil, unificat, ulterior intrării în vigoare a Noului Cod civil, cu dreptul comercial. Această interdisciplinaritate însă justifică interesul pentru tratarea subiectului, fiind evident că astfel de situații afectează des tot mai multe categorii de subiecte de drept.

Doctorand,
BELLO F. SILVANA